

[Rager.]

det maa i hvert Fald for mig være en ufravigelig Forudsætning, at det ikke kan kaldes „et forsvarligt Grundlag“, saafremt en saadan Virksomhed kun kan klare sig, naar Hensyn tages til den Pris, der kan opnaas paa Grundlag af en Indførselstold, der bestaar i Henhold til løbende foreløbige Løve. I saa Fald vil jeg ikke kalde det „et forsvarligt Grundlag“, og jeg haaber, at den højtærede Handelsminister vil kunne være enig med mig paa dette Punkt. Det vilde i hvert Fald efter mit Skøn være paa et mere end skrøbeligt Grundlag at rejse nye Bygninger, som vi til sin Tid skal nedbryde med de Bekostninger, som følger deraf.

Jeg gaar derefter til § 9, hvor der gøres et Forsøg paa at hjælpe Haandværket, og jeg kunde, da dette Forslag nu er forelagt, ønske i det hele at gøre et Par sig hertil knyttende Bemærkninger. Det er ganske givet, at Haandværket og ikke mindst Landhaandværkerne har været den Stand uden for selve Landbruget, der blev ramt først og haardets, da Landbrugskrisen satte ind, og det har været en meget vanskelig Opgave at komme disse Mennesker til Hjælp, langt vanskeligere, end det var at komme Landbrugerne til Hjælp.

Man har ydet disse Laan paa 600, højst 1 000 Kr., idet man først stillede 5 Mill. Kr. og senere, saa vidt jeg erindrer, 2 eller 3 Mill. Kr. til Disposition — jeg erindrer ikke, om det var 3 (*Afbrydelse: 3½*) —, men det har kun været en midlertidig og delvis Hjælp. Der har været nogen Misforholdelse med Fordelingen, som der altid bliver i den Slags Tilfælde. Jeg vil gerne sige, at de Klager og Anker, jeg har set, har overalt hvilet paa et løst Grundlag og vist, at Afgørelsen, saa vidt man har kunnet skønne, har været den rigtige. Det har naturligvis været en Hjælp, for saa vidt som et saadant Beløb, pumpet ud i et bestemt Erhverv, naturligvis er en Hjælp; men det er ikke tilfredsstillende i det lange Løb, og Haandværkerne selv har, naar man spørger dem, i og for sig ikke mange Veje at vise det offentlige til at komme dem til Hjælp.

Det Forsøg, man gør her, tror jeg kan komme til at virke særdeles heldbringende i mange Tilfælde. Det vil gøre, at en Haandværker i mange Tilfælde vil kunne tage et Arbejde, der ligger lidt over det Niveau økonomisk set, som han normalt plejer at arbejde paa, eller, hvis han har haft nogle daarlige Aar og derved økonomisk har faaet en ringere Bæreevne end før, vil faa Mulig-

hed for at tage Arbejde af samme Størrelse som tidligere uden at skulle skaffe Pengene ad den Vej, der hyppigst sker, nemlig gennem Veksler til Leverandører, Veksler, der i Forvejen accepteres af Haandværkeren og udstedes af Leverandøren under den Forudsætning, at de skal forlænges; de løber f. Eks. første Gang 3 Maaneder, saa skal de forlænges 2 Gange 3 Maaneder, for før faar Manden ikke sine Penge for Arbejdet, og naar saa den sidste Forfaldsdag kommer efter de 9 Maaneders Forløb, skal Vekselen maaske forlænges en Maaned og saa 14 Dage, fordi Arbejdet af Haandværkeren utilregnelige Grunde er blevet forsinket.

Disse Penge bliver overordentlig dyre for Haandværkeren; disse Vekseldiskonteringer er meget dyre, rent bortset fra det Arbejdsspild og ogsaa det Slid paa Nerverne, der følger med, saa hvis man ad den her foreslaaede Vej kunde imødekomme Haandværkerne paa dette Omraade, skulde det glæde mig i meget høj Grad. Og jeg haaber, at de Organer i Samfundet, der er i Stand til det, vil sørge for i Tide, naar dette er vedtaget, at sprede et saadant Kendskab dertil, at Haandværkerne virkelig ved, at de kan blive hjulpet. Jeg har sagt det før, og jeg vil gentage det i Dag, at de Bestemmelser i denne Lov, som kan være til Gavn for Haandværkerne, ofte i meget ringe Grad er paaagtet af disse. Det er, som om det er meget vanskeligt at faa raabt dem op og gøre dem begribeligt, hvilke Muligheder der er for dem i den Lov, der her foreligger. Der er foreslaaet, at der kan ydes Garantier inden for et samlet Beløb paa 100 000 Kr.; jeg forstaar det saaledes, at det er et Beløb, der kan løbe rundt, efterhaanden som Laanene afvikles, men jeg gaar ud fra, at hvis det skulde vise sig at slaa godt an, saa der bliver lagt Beslag paa dette Beløb og kigget efter mere, saa vil den højtærede Handelsminister ikke være bange for, selv om det sker, inden Loven atter skal forelægges til Fornyelse, at henvende sig til Rigsdagen og foreslaa, at Beløbet bliver noget forhøjet.

I denne Forbindelse kunde jeg have Lyst til — en Smule parentetisk, men det knytter sig dog nær til dette — at spørge den højtærede Handelsminister, om han er opmærksom paa den Bevægelse, der for Tiden er i Haandværkerkredse for at faa en Lovgivning paa Licitationsomraadet. Det er et Punkt, hvor Haandværkerne selv har taget Initiativet. Et Par kendte Haandværkere i Jylland har udarbejdet et Forslag, der — det maa jeg sige straks —, selv om det indeholder meget rigtigt, næppe kan bruges i den Form, det har, men jeg vil gerne